صاحب امتیاز و مدیر مسئول: مجید نعمت الهی
دبیر شورای سیاست‌گذاری: محمدرضا دهقان‌پور
مدیر اجرایی: مهدی نعمت الهی
تحریریه و عکس :
مرضیه کاربخش، محمدرضا احمدی
بهار زندرضوی، محسن سعادت نصری
مدیر هنری: مهدی بیگ‌مرادی
چاپ: طاها

اقتصاد کرمان

دیدبان توسعه اقتصادی استان کرمان

سه شنبه ۹ اسفند ۱۴۰۱ ■ ۷ شعبان ۱۴۴۴ ■ ۲۸ فوریه ۲۰۲۳ ■ هفته نامه اقتصادی شماره ۲۳۹ ■ ۴ صفحه ■ ۳۰۰۰ تومان
Tuesday ■ 28 February 2023 ■ Seven year ■ No. 239 ■ price 10000 rials ■ 4 pages

هفته نامه اقتصادی استان کرمان
شماره‌های تماس:
اداری و آگهی: ۳۲۴۷۴۲۷۱ تحریریه: ۳۲۴۷۴۲۷۲
نمابر: ۳۲۴۷۱۷۸۹ دفتر تهران: ۰۲۱-۲۸۴۲۴۳۶۳
پست الکترونیک: Eqtesadkerman93@gmail.com
نشانی: نشانی: خیابان پروین اعتصامی شرقی، ابتدای کوچه شماره ۱۳

www.Eghtesadkerman.ir

خبر آخر

توزم دهک ها در بهمن ۱۴۰۱؛

فشار تورمی بهمن بر کدام دهک بیشتر بود؟

بررسی ها نشان می دهد تورم ماهانه به ثبت رسیده در سه دهک پردرآمد جامعه در بهمن در مقایسه با دیگر دهک ها بالاتر بوده است.

تورم ماهانه در بهمن ماه سال جاری ۳.۵ درصد برآورد شده است. تورم نقطه به نقطه در ماه میانی ۵۳.۴ درصد به ثبت رسیده که نسبت به ماه گذشته اش روندی صعودی داشته است. به بیان دیگر میانگین هزینه ای که یک خانوار ایرانی برای تهیه سبد مشخصی از کالا و خدمات در بهمن امسال کرده، نسبت به هزینه تهیه همین سبد در بهمن سال گذشته بالغ بر ۵۳ درصد افزایش یافته است. تورم سالانه نیز در بهمن ماه به مرز ۴۸ درصد رسیده، بررسی ها نشان می دهد تورم سالانه به ثبت رسیده در بهمن ماه در ۲۵ سال گذشته اقتصاد ایران بی سابقه بوده است.

تورم ماهانه دهک دهم که ثروتمندترین دهک جامعه به حساب می آید در بهمن ماه ۳.۸ درصد برآورد شده، این نرخ بالاترین تورم به ثبت رسیده در میان تمامی دهک ها محسوب می شود. بررسی ها نشان می دهد تورم ماهانه دهک های نهم و هشتم نیز در حدود تورم دهک دهم بوده است. در آن سو نیز پایین ترین تورم ماهانه در میان دهک ها به دهک اول که فقیر ترین گروه جامعه است تعلق دارد، نرخ تورم این دهک ۳.۲ درصد بوده است. به طور کلی می توان گفت که در بهمن ماه هرچه به سمت گروه های پر درآمد جامعه حرکت کرده شاهد تورم های بالاتر بوده ایم، به بیان ساده تر در بهمن فشار تورمی بر دوش ثروتمندان بیش از فقرا بوده است.

سهم خوراکی ها در سبد مصرفی خانوار کم درآمد بالاتر است، به بیان دیگر دهک های پایینی نسبت به دهک های ثروتمند به این علت که درآمد پایین تری دارند مجبورند نسبت بیشتری از درآمد خود را به خرید اقلام خوراکی اختصاص دهند. در آن سو سهم اقلام غیر خوراکی و خدمات در سبد مصرفی دهک های بالایی سهم بیشتری دارد. ار همین رو با توجه به تفاوت سبد مصرفی دهک ها با یکدیگر، تورم های متفاوتی را هم به ثبت می رسانند.

پیشنهاد هفته

تعهد به مسئولیت اجتماعی به نفع سرمایه‌گذاران است؛

شاخص های اخلاقی را جدی بگیرید

زمانی که می خواهید سهام شرکتی را در بورس بخرید، به چه نکاتی توجه می کنید؟ درآمدو هزینه ها، سوددهی شرکت ها، بازدهی هر سهم و عملکرد مالی و اطلاعات حسابداری، از عواملی است که می تواند بر خرید یا عدم خرید سهام شرکت ها اثر بگذارد. بعضی شرکت ها تمایلی به افشای اطلاعات حسابداری ندارند و صرفا آن را به سازمان هایی مثل مالیات و تامین اجتماعی ارائه می کنند. این درحالی است که اطلاعات حسابداری می تواند مسیر سرمایه داران را برای انتخاب سهام مورد نظر هموار کند.

تعهد یک واحد تجاری نسبت به پذیرش و گزارش نتایج ابعاد مسئولیت پذیری اجتماعی، عاملی تعیین کننده در عملکرد مالی آن است. درواقع، با پذیرش تعهد به گزارشگری مسئولیت اجتماعی، بازار محصولات یک شرکت افزایش پیدا می کند و این به معنای ارزش افزوده بیشتر برای سهامداران است. هرچه مسئولیت اجتماعی در شرکتی جدی گرفته شود، اطلاعات مالی بهتری از وضعیت شرکت تهیه می شود. اطلاعاتی که به سرمایه گذاران امکان می دهد شرایط شرکت ها را باهم مقایسه کنند و در نهایت، به بهترین گزینه برای سرمایه گذاری برسند.

در شرکتی که متعهد به مسئولیت اجتماعی است، تنها منافع گروه های ذی نفع و سرمایه داران نیست که دنبال می شود. اما در نهایت، تلاش برای عمل به مسئولیت اجتماعی، به نفع سرمایه گذاران تمام می شود. پژوهشگران تلاش کرده اند در یک بررسی، اثرگذاری تعهد شرکت هابه مسئولیت اجتماعی بر قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری را بررسی کنند. نتایج این بررسی نشان می دهد وقتی شرکت ها منافع اجتماعی را فدای منافع گروه خاصی نمی کنند، که نشان از اخلاق مداری و انصاف شرکت هاست، کیفیت اطلاعات و قابلیت مقایسه آن ها افزایش پیدا می کند. پذیرش مسئولیت پذیری اجتماعی از طرف شرکت ها مستلزم افشای اطلاعات بیشتری است که باعث می شود نظارت بر عملکرد اجتماعی این شرکت ها، کیفیت و قابلیت مقایسه اطلاعات افزایش پیدا کند. این پژوهشگران به تحلیل گران بازار سرمایه توصیه کرده اند شرکت های فعال در بورس را براساس شاخص های اخلاقی هم رتبه بندی کنند تا هزینه دسترسی به اطلاعات کاهش پیدا کند و سرمایه گذاران که منابعی محدود را در اختیار دارند، فرصت تخصیص بهتر آن را پیدا کنند.

برای مطالعه بیشتر مقاله «تاثیر ابعاد مسئولیت پذیری اجتماعی بر قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری» را بخوانید. این مقاله در نشریه پژوهش های راهبردی بودجه و مالی در زمستان سال ۱۴۰۰ منتشر شده است.

کافه کتاب

تأملاتی در توسعه انسانی

افق جدیدی بر برنامه های توسعه انسانی

نویسنده: محبوب الحق
مترجم: احسان پشت مشهدی

کتاب حاضر چکیده اندیشه ای است که گفته می‌شود افق جدیدی بر برنامه های توسعه انسانی گشود و فتح البابی شد برای چشم اندازهایی همچون ۲۰۲۰ سازمان ملل برای توسعه جهانی. مولف این کتاب، توسعه انسانی را مفهوم سازی کرد، صورت ریاضی داد و در نهایت با سیاست ورزی، آن را به همگان قبولاند. اندیشه های محبوب الحق که جانمایه آن در این کتاب آمده است، پیشگام راهی بود که بعدها با آثار برجسته ای همچون «توسعه به مثابه آزادی» نوشته آمارتیا سن و «چرا کشورها شکست می خورند» نوشته دارون عجم اوغلو و جیمز رابینسون پیموده شد.

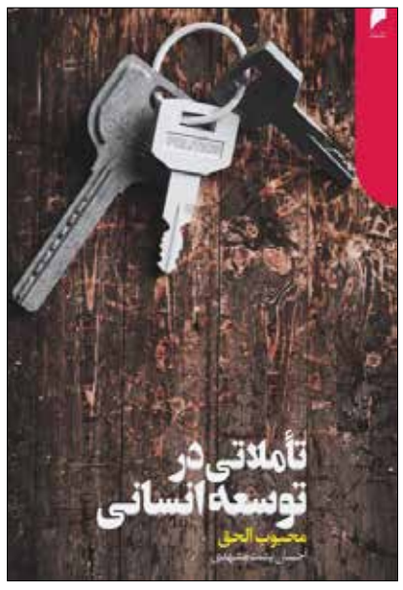

سایه روشن

«اکونومیست» در سالگرد جنگ اوکراین و روسیه بررسی کرد؛

آینده اوکراین چه می‌شود؟

اکونومیست به مناسبت سالگرد حمله روسیه به اوکراین در ۲۴ فوریه سال ۲۰۲۲، طرح جلد این هفته خود را به این موضوع اختصاص داده و ضمن طرح این پرسش که «چگونه می‌توان در جنگ گرم اوکراین و جنگ سردی که به دنبال آن خواهد آمد پیروز شد؟» به «آینده اوکراین» پرداخته است...

در سرمقاله شماره ۲۵ فوریه سال ۲۰۲۳ آمده است که آیا اوکراین ارزش این همه تلاش را دارد؟ پولی که برای تسلیحات خرج می شود می توانست صرف توسعه شود. بعد از یک سال، دلایل زیادی برای سوگواری و ماتم گرفتن وجود دارد. کشته شدگان هر دو طرف، زنده ها که توسط موشک های روسی در سراسر اروپا پراکنده شده اند و فقرای دنیا که برای خرید نان تلاش می کنند. اما ولادیمیر پوتین پشیمان نیست.

اقتصاد کرمان به روایت اعداد

۸ هزار تن
صادرات پسته ایران سیر نزولی گرفته و از ۴۰ تا ۵۰ هزار تن در مهرماه سال گذشته به ۷ تا ۸ هزار تن در مهر ماه سال ۱۴۰۱ کاهش یافته است

۴/۵ میلیارد تومان
مدیرکل میراث فرهنگی استان کرمان گفت: ۴.۵ میلیارد تومان هزینه برای طرح مرمت شرکت فرش کرمان در نظر گرفته شده است

۳۷ درصد
مدیرعامل آب منطقه ای استان کرمان گفت: در حال حاضر میزان پرشدگی سدهای استان کرمان ۳۷ درصد است

۱۵۷ میلیارد تومان
سرپرست سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان کرمان گفت: استان ۱۵۷ میلیارد تومان اعتبار به حوزه دانش بنیان تخصیص داده شده است

۶۱۸۵ طرح
سرپرست معاونت اقتصادی استانداری کرمان گفت: در سال گذشته ۶ هزار و ۱۸۵ طرح به بانک‌ها معرفی شده که ۲۷ درصد آنها موفق به دریافت تسهیلات شدند

آیین گرامیداشت سالروز استقلال کانون وکلای دادگستری و روز وکیل مدافع در کرمان برگزار شد

دفاع صریح از استقلال وکلا و نهاد وکالت

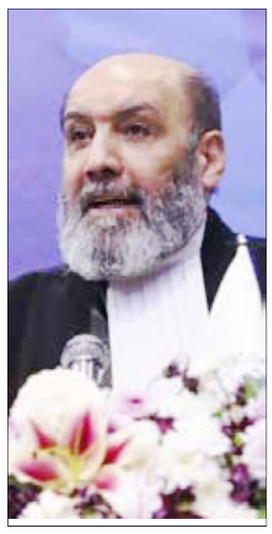

مرضیه کاربخش: آیین گرامیداشت سالروز استقلال کانون وکلای دادگستری و روز وکیل مدافع در کرمان برگزار شد. پاسداشت این نهاد مدنی دیرپا در حالی صورت می‌گیرد که وکلای ایران و کرمان از آزمون سال ۱۴۰۱ که چالش‌های حقوقی و قضایی زیادی در آن رقم خورد، سربلند بیرون آمدند اما همچنان نهادی که آنها را نمایندگی می‌کند، نیازمند همراهی و حمایت برای دفاع مقتدرانه از شان و جایگاه حرفه وکالت است.

■ محدود کردن نهاد وکالت، ظلم به مردم است

رئیس اتحادیه سراسری کانون های وکلای دادگستری ایران در آیین گرامیداشت سالروز استقلال کانون وکلای دادگستری و روز وکیل مدافع در کرمان اظهار داشت: محدود کردن نهاد وکالت، ظلم به مردم است

دکتر جعفر کوشا بیان کرد: لایحه قانونی استقلال کانون وکلا سال ۱۳۳۱ توسط مرحوم مصدق نوشته شد.

وی در ادامه با اشاره به اینکه تحصیل و فعالیت علمی در خارج با هدف خدمت به مردم، خیلی خوب است، افزود: گاهی باید از مخالفان استفاده کرد و نباید درها را بست. کوشا با اشاره به اقدامات افرادی مثل امیرکبیر و دکتر مصدق بیان کرد: کسانی که حرکت های نو می کنند، باید تجلیل شوند. مخالفان ممکن است دلسوز کشور باشند و وجود مخالفان اشکالی ندارد.

رئیس اسکودا در ادامه سخنانش با اشاره به ایجاد نهاد موازی با کانون وکلا گفت: از سال ۷۶ تا سال ۹۹ براساس ظرفیت ها آزمون وکلا را برگزار می کردیم و مشکلی وجود نداشت.

وی با اشاره به اصرار بر کاهش ظرفیت پذیرش وکلا گفت: دادگستری در مقابل قانون طرح تسهیل در ماده پنج که مصوب شد از طریق سنجش سالیانه یک بار آزمون بگیرید، چرا سقف را برداشت؟

کوشا با اشاره به فعالیت مرکز وکلای قوه قضائیه بیان کرد: اقتصاددانان اجازه نمی دهند ما در اقتصاد دخالت کنیم و اجازه نداریم در حقوق خودمان که حوزه تخصصی خودمان است، دخالت کنیم.

رئیس اتحادیه سراسری کانون وکلای دادگستری ایران اظهار کرد: حجم فارغ التصیلان بیکار حقوق را مدیریت نکردند و ما به عنوان نهاد وکالت باید پاسخگوی آنها باشیم. چرا برای حل مشکل قاضی و سردفتر نمی گیرند؟ دیواری کوتاه تر از نهاد وکالت پیدا نکردند؟

وی تصریح کرد: امروز مردم اگر اعتراض می کنند، دنبال وکیل مستقل می گردند. کوشا افزود: براساس تبصره ماده ۴۸، در مرحله تحقیقات مقدماتی به لحاظ اینکه جرائم علیه امنیت کشور و سازمان یافته فرآیند سختی دارد، باید وکیل مورد تائید رئیس قوه قضائیه باشد اما اصل این است موکل باید وکیل خود را انتخاب کند. وی تصریح کرد: نظر بنده این است هر رایی که در دادگاهی که به موجب وکیلی که براساس تبصره ماده ۴۸ انتخاب شده، صادر شود وجاهت ندارد زیرا در بحث دادگاه یعنی در مرحله رسیدگی نصی نداریم تبصره ماده ۴۸ اعمال کنیم.

رئیس اسکودا با اشاره به برخی مطالب درباره فعالیت نهاد موازی کانون وکلا اظهار کرد: مگر قاضی و وکیل هدف مشترک نداریم و مگر وکیل نمی خواهد از حق دفاع کند؟ بررسی کنید و اگر وکیل تخلف کرد، معرفی کنید.

وی اظهار کرد: ما در نظامی هستیم که وکیل می خواهد با انتخاب موکل، قاضی را در احقاق حق روشن کند. کوشا بیان کرد: آینده وکالت روشن است و همه باید به عقلانیت برگردند. اگر نهاد وکالت را محدود و آراء دادگاه ها را منتشر نکنیم، به مردم ظلم می شود؛ چرا تبعیض قائل می شویم؟

رئیس اسکودا گفت: می گوییم دوستان مرکز وکلای قوه قضائیه به ما ملحق شوند و اگر بخواهیم در تاریخ ماندگار باشیم باید حافظ استقلال نهاد وکالت باشیم.

■ حق استفاده از وکیل مستقل لازمه دادرسی عادلانه

رئیس کانون وکلای دادگستری استان کرمان در آیین گرامیداشت سالروز استقلال کانون وکلای دادگستری و روز وکیل مدافع تاکید کرد: حق استفاده از وکیل مستقل جزو دادرسی های عادلانه در نظام بین المللی است

دکتر مجید شعبانی در مراسم هفتادمین سالروز استقلال کانون وکلای دادگستری و روز وکیل در کرمان اظهار کرد: وکالت در کشور ما همگام با قضاوت با ندای عدالت خواهی در مشروطه آغاز شد و در سال ۱۲۹۰ با اولین قانون رسمی کشور یعنی اصول تشکیلات عدلیه در این قاون وکلای عدلیه معرفی و تقسیم بندی شد.

وی افزود: اولین نظام نامه ای که راجع به وکلای رسمی پیرو این قانون تصویب شد در سال ۱۲۹۳ بود و متعاقب آن اولین نهاد وکالت در ایران در سال ۱۳۰۰ تحت عنوان مجمع وکلای رسمی افتتاح شد. شعبانی تصریح کرد: در ۲۰ آبان ۱۳۰۹ کانون وکلای دادگستری رسما تشکیل شد و سال ۱۳۳۱ عملا کانون وکلا از وزارت دادگستری جدا و دارای تشکیلات مستقلی شد و این استقلال ادامه دارد و اکنون کانون ایران عضو اتحادیه بین المللی وکلاست.

رئیس کانون وکلای دادگستری استان کرمان گفت: حکمرانی در یک کشور با وضع قوانین آغاز می شود و با حکومت قانون، امور و مسائل مربوط به جامعه و مردم نهادینه می شود.

وی اظهار کرد: تفسیر قوانین توسط حقوقدانان صورت می گیرد و در دنیا در کنار اصل تفکیک قوا و قوه قضائیه مستقل به لحاظ اینکه قضاء در درون حاکمیت است و تشکیلاتی به نام دادسرا و دادگاه دارد، برای ایجاد توازن در دادرسی ها به ویژه در دادرسی کیفری و تائید رعایت قوانین از سوی قوه قضائیه که به عنوان دادرسی عادلانه شناخته می شود، حضور یک وکیل مستقل و نهاد مستقل که به صورت خودگردان تمشیت امور را در درست دارد، به رسمیت شناخته شده است.

بنا به گزارش روابط عمومی کانون وکلای دادگستری کرمان،شعبانی تصریح کرد: حق استفاده از وکیل مستقل جزو دادرسی های عادلانه در نظام بین المللی است و حضور وکیل در دادرسی مهر تائیدی بر اتقان آراء و رعایت حقوق بشر در یک کشور است و بسیار نقش مهمی را در کنار قاضی و قوه قضائیه مستقل کانون وکلای مستقل دارد.

وی بیان کرد: کانون های وکلا در ۷۰ سال اخیر چالش های زیادی درباره حفظ این استقلال داشته اما با تمام علم و قدرت این مسیر ادامه خواهد داشت و از جنبه داخلی و بین المللی صاحب یک نهاد قدرتمد مدنی خواهیم بود.

مدیرعامل شرکت نوآوران مس خبر داد

نوآوران مس برای اولین‌بار از هدف‌گذاری‌ها پیش افتاد

مدیرعامل شرکت صنعتی و معدنی نوآوران مس گفت: بررسی عملکرد سال جاری نشان می‌دهد شرکت صنعتی و معدنی نوآوران مس برای اولین‌بار در تاریخ فعالیتش از هدف‌گذاری‌های اعلام شده قبلی، پیش افتاده است.

مهندس حمید قاطع با اعلام این موضوع که شرکت «نوآوران مس» به‌عنوان یکی از شرکت‌های زیرمجموعه صندوق بازنشستگی مس، در ۳ حوزه پیمانکاری خاک‌برداری «مس سونگون»، «تأمین خودرو» و «تأمین نیروی انسانی» فعالیت می‌کند، گفت: فعالیت‌های شرکت بر اساس قراردادهای منعقد شده انجام می‌شود و در هر سه حوزه هدف‌گذاری‌های مشخص دارد.

■ پیش افتادن از اهداف

مدیرعامل شرکت صنعتی و معدنی نوآوران مس در خصوص عملکرد این شرکت در سال ۱۴۰۱ افزود: برای اولین‌بار در تاریخ این شرکت، هدف‌گذاری مرتبط با فعالیت‌های نوآوران مس بیشتر از آنچه معین شده بود، تحقق یافت که این موضوع می‌تواند نویدبخش اتفاقات خوب برای این شرکت در سال آینده باشد.

قاطع اعلام کرد: هدف‌گذاری شرکت در خصوص خاک‌برداری معادن مس سونگون جابه‌جایی ۷ میلیون مترمکعب در پروژه خاک پرعیار مواد معدنی و ۲٫۵ میلیون مترمکعب در پروژه خاک کم‌عیار مواد معدنی بر اساس نظر کارفرما بود که این اتفاق تا پایان سال ۱۴۰۱ حتی بیش از تعهدات صورت می‌گیرد. قرارداد شرکت با معادن مس سونگون نیز برای تا پایان فروردین‌ماه سال ۱۴۰۲ پابرجا است و برنامه‌ریزی ما برای سال آینده این است که خاک‌برداری معادن مس سونگون دوبرابر بیش از سال ۱۴۰۱ بر اساس نظر کارفرما باشد؛ بنابراین حجم خاک‌برداری در سال ۱۴۰۲ افزایش خواهد یافت.

■ کارنامه‌اشتغال‌زایی

مدیرعامل شرکت صنعتی و معدنی نوآوران مس افزود: در قرارداد تأمین نیروی انسانی دفتر مرکز ملی مس و مجتمع سونگون نیز بر اساس نیاز کارفرما باتوجه‌به افزایش ظرفیت تولید، تعداد نیروی انسانی جذب شده افزایش داشت. جذب این افراد نیز از طریق آزمون‌های جامع دانشگاه صنعتی شریف و دانشگاه سهند تبریز انجام شده و می‌شود. ۳۱۵ متقاضی نیز در آزمون جامع شرکت کردند و همه آن‌ها قبول و جذب کار شدند. آزمون جدیدی نیز برگزار می‌شود که باید ۱۵۰ پرسنل جدید جذب این شرکت شوند. تمام استانداردها نیز در برگزاری آزمون و جذب نیروهای جدید رعایت می‌شود. طبق قانون برنامه ششم توسعه نیز جذب نیروهای بومی نسبت به دیگر افراد در اولویت است یا به طور برابر نیروهای محلی جذب شرکت نوآوران مس می‌شوند. به گفته قاطع، در خصوص تأمین خودرو نیز بر اساس نیاز کارفرما، خودروهای موردنیاز تأمین و در اختیار شرکت قرار داده می‌شود.

■ برنامه سال آینده

مهندس حمید قاطع، اعلام کرد: شرکت صنعتی و معدنی نوآوران مس برای سال آینده تمرکز خود را بر افزایش تولید گذاشته است که براین‌اساس خاک‌برداری خاک سبک‌وسنگین مواد معدنی و همچنین جذب نیرو انسانی توانمند جهت استفاده در پست‌های موردنیاز افزایش خواهد یافت. هدف‌گذاری سال ۱۴۰۲ برای خاک‌برداری ۱۵ میلیون مترمکعب است و برای همین منظور به نظر می‌رسد جذب نیروی انسانی نیز رشد زیادی داشته باشد. البته جذب نیرو در اختیار کارفرما است و تصور ما این است که باتوجه‌به افزایش ظرفیت خاک‌برداری معادن مس سونگون بیش از یک هزار نیروی کار موردنیاز باشد.

■ آینده امیدبخش صندوق مس

مدیرعامل شرکت صنعتی و معدنی نوآوران مس در خصوص عملکرد صندوق بازنشستگی مس و چشم‌انداز آینده این صندوق گفت: صندوق بازنشستگی مس می‌تواند باتوجه‌به درآمد شرکت‌ها که در نهایت تأمین مالی صندوق برای پرداخت حقوق بازنشسته‌ها را انجام می‌دهد، با ایجاد هم‌افزایی بین شرکت‌های تحت پوشش خود اقدامات بسیار مثبتی را به انجام برساند. مثلاً در حوزه تأمین ماشین‌آلات و قطعات ماشین‌آلات صنعتی که نیاز مبرم و ضروری شرکت‌های معدنی است، متأسفانه شرکتی زیرمجموعه صندوق بازنشستگی مس وجود ندارد که این وظیفه را برعهده بگیرد.

به گزارش روابط عمومی صندوق بازنشستگی مس، وی گفت: با پرکردن این خلأ سود سرشاری روانه صندوق می‌شود و شرکت‌های معدنی نیز بابت تهیه قطعات باکیفیت آسوده‌خاطر خواهند شد. تولید ثروت از دارایی‌های مس در صندوق بازنشستگی نیز می‌تواند بیش از آنچه وجود دارد نمایان شود. سیاست‌گذاری و استراتژی صندوق بازنشستگی و ایجاد تعامل خوب میان شرکت‌های زیرمجموعه و صنایع ملی و مجتمع‌ها، عامل مهمی در پیشبرد اهداف ملی مس است. باتوجه‌به افزایش تولید و سیاست‌گذاری‌های کلان در حوزه مس، متأسفانه در حال حاضر متأسفانه اطلاع‌رسانی مناسبی از افزایش توان تولید شرکت‌های زیرمجموعه صندوق وجود ندارد که باید نسبت به آن تدبیر کرد.